

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

- A.1 α. Σωστό β. Λάθος γ. Σωστό δ. Σωστό ε. Λάθος
A.2 β
A.3 γ

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

(σελίδες 169 – 170 σχολικού βιβλίου)

B.1 Ανεργία τριβής είναι εκείνη η οποία οφείλεται στην αδυναμία της αγοράς εργασίας να απορροφήσει άμεσα ανέργους, παρότι υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας, για τις οποίες οι άνεργοι έχουν τα απαραίτητα προσόντα και επαγγελματική εξειδίκευση. Η ανεργία τριβής οφείλεται στην αδυναμία των εργατών να εντοπίζουν αμέσως τις επιχειρήσεις με τις κενές θέσεις και στην αδυναμία των επιχειρήσεων να εντοπίσουν τους ανέργους εργάτες. Επίσης μπορεί να οφείλεται στη γεωγραφική απόσταση μεταξύ της περιοχής όπου υπάρχει ανεργία και αυτής όπου υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας. Γενικότερα οφείλεται στην έλλειψη ενός αποτελεσματικού συστήματος πληροφοριών για ύπαρξη ανέργων και επιχειρήσεων με κενές θέσεις εργασίας.

B.2 Όταν σε μια οικονομία υπάρχουν άνεργοι και κενές θέσεις εργασίας, αλλά οι άνεργοι δεν μπορούν να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις, επειδή υπάρχει αναντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα και την ειδίκευση των ανέργων και σ' αυτά που απαιτούνται για την κάλυψη των κενών θέσεων, η ανεργία αυτή ονομάζεται διαρθρωτική. Για παράδειγμα, είναι δυνατόν σε μια οικονομία να υπάρχει ανεργία μηχανικών και έλλειψη λογιστών, ή να υπάρχει ανεργία για τους βιομηχανικούς εργάτες και έλλειψη ξενοδοχειακών υπαλλήλων. Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται σε τεχνολογικές μεταβολές, οι οποίες δημιουργούν νέα επαγγέλματα και αχρηστεύουν άλλα, και σε αλλαγές στη διάρθρωση της ζήτησης, οι οποίες αυξάνουν τη ζήτηση ορισμένων προϊόντων και ταυτόχρονα μειώνουν τη ζήτηση άλλων. Όπως είναι φανερό, η διαρθρωτική ανεργία δημιουργείται από τη δυσαναλογία προσφοράς και ζήτησης των διάφορων ειδικοτήσεων.

Η μείωσή της απαιτεί επανεκπαίδευση των ανέργων, ώστε να αποκτήσουν τις ειδικεύσεις στις οποίες υπάρχει έλλειψη. Διαφορετικά, η διαρθρωτική ανεργία μπορεί να είναι μεγάλης διάρκειας.

B.3 Η ανεργία έχει τρεις βασικές οικονομικές συνέπειες. Πρώτον: Αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία. Δεύτερον: Σημαίνει απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του. Τρίτον: Επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους ανέργους. Φυσικά οι συνέπειες της ανεργίας είναι ευρύτερες, γιατί η κατάσταση της ανεργίας μπορεί να είναι εξαιρετικά επώδυνη για τον άνεργο και την οικογένειά του αφού, εκτός από την έλλειψη εισοδήματος, μειώνει την κοινωνική του θέση, δημιουργεί προβλήματα αυτοσεβασμού, οικογενειακών τριβών, κτλ. Με άλλα λόγια, πέρα από τις οικονομικές συνέπειες, η ανεργία δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1 $A \rightarrow B : KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} = \frac{265 - 240}{50 - 0} = \frac{1}{2}$

$B \rightarrow A : KE_\Psi = \frac{\Delta X}{\Delta\Psi} = \frac{50 - 0}{265 - 240} = 2$

$B \rightarrow \Gamma : KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 1 = \frac{240 - \Psi_\Gamma}{100 - 50} \Leftrightarrow \Psi_\Gamma = 190$

$\Gamma \rightarrow \Delta : KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} = \frac{190 - 100}{130 - 100} = 3$

$\Delta \rightarrow E : KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 5 = \frac{100 - 0}{X_E - 130} \Leftrightarrow X_E = 150$

	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού X	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού X σε όρους Ψ (KE_X)	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους X (KE_Ψ)
A	0	265		
			1/2	2
B	50	240		
			1	1
Γ	100	190		
			3	1/3
Δ	130	100		
			5	1/5
E	150	0		

Γ.2 Θα υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του X όταν παράγονται $\Psi = 220$ μονάδες :

$$KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 1 = \frac{X-50}{240-220} \Leftrightarrow X = 70$$

	X	Ψ
B	50	240
	X	220
Γ	100	190

Άρα, η μέγιστη ποσότητα του X που μπορεί να παραχθεί, είναι 70 μονάδες.

Γ.3 Θα υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται $X = 20$ μονάδες :

$$KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow \frac{1}{2} = \frac{265-\Psi}{20-0} \Leftrightarrow \Psi = 255$$

	X	Ψ
A	0	265
	20	Ψ
B	50	240

Άρα, όταν $X=20$ μονάδες, η μέγιστη ποσότητα του Ψ που μπορεί να παραχθεί, είναι 255 μονάδες.

Ακόμη, γνωρίζουμε από το προηγούμενο ερώτημα, όταν $X=70$ μονάδες, η μέγιστη ποσότητα του Ψ που μπορεί να παραχθεί, είναι 220 μονάδες.

Επομένως, για να αυξηθεί η παραγωγή του X από 20 σε 70 μονάδες, πρέπει να θυσιαστούν $255 - 220 = 35$ μονάδες Ψ.

Γ.4 Κ ($X = 110$, $\Psi = 150$)

Πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται $X = 110$ μονάδες :

$$KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 3 = \frac{190-\Psi}{110-100} \Leftrightarrow \Psi = 160$$

	X	Ψ
Γ	100	190
	110	Ψ
Δ	130	100

Άρα ο συνδυασμός Κ ($X = 110$, $\Psi = 150$) είναι **εφικτός** γιατί με δεδομένη την παραγωγή 110 μονάδων X μπορούν να παραχθούν 150 μονάδες Ψ (λιγότερες από τη μέγιστη ποσότητα του Ψ που είναι 160).

Λ ($X = 134$, $\Psi = 80$)

Πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται $X = 134$ μονάδες :

$$KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 5 = \frac{100-\Psi}{134-130} \Leftrightarrow \Psi = 80$$

	X	Ψ
Δ	130	100
	134	Ψ
E	150	0

Άρα ο συνδυασμός Λ ($X = 134$, $\Psi = 80$) είναι **μέγιστος** γιατί με δεδομένη την παραγωγή 134 μονάδων X, μπορεί να παραχθεί η μέγιστη ποσότητα των 80 μονάδων Ψ.

Γ.5 Εάν η οικονομία μετακινείται από τον εφικτό συνδυασμό Κ στον μέγιστο συνδυασμό Λ, λόγω μεταβολής της ανεργίας, η οικονομία διέρχεται από τη φάση της ύφεσης στη φάση της ανόδου ή άνθησης και πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης στη φάση της κρίσης.

Στη φάση της ύφεσης, η οικονομία χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη ανεργία, ενώ στη φάση της ανόδου ή άνθησης παρατηρούμε αύξηση της απασχόλησης και άρα μείωση της ανεργίας. Τέλος, στη φάση της κρίσης πλησιάζουμε στο επίπεδο της πλήρους απασχόλησης.

(δεκτές έγιναν και οι απαντήσεις που αναφέρονται στις φάσεις της ανόδου και της κρίσης)

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Δ.1 Η συνάρτηση ζήτησης έχει τη γενική μορφή $Q_D = \frac{A}{P}$, όπου $A = P_0 \cdot Q_0 = 10 \cdot 20 = 200$

Άρα, η συνάρτηση ζήτησης είναι: $Q_D = \frac{200}{P}$

Η ευθεία προσφοράς διέρχεται από την αρχή των αξόνων, οπότε η συνάρτηση προσφοράς έχει τη γενική μορφή $Q_S = \delta \cdot P$, καθώς $\gamma = 0$.

Αντικαθιστούμε τις συντεταγμένες του σημείου ισορροπίας και έχουμε: $20 = \delta \cdot 10 \Leftrightarrow \delta = 2$

Άρα, η συνάρτηση προσφοράς είναι: $Q_S = 2 \cdot P$

(Η συνάρτηση προσφοράς μπορεί να εξαχθεί και με τη χρήση της μοναδιαίας ελαστικότητας προσφοράς)

Δ.2 Για την κατώτατη τιμή $P_K = 12,5$ χρηματικές μονάδες, έχουμε:

$Q_{DK} = \frac{200}{12,5} = 16$ μονάδες προϊόντος και $Q_{SK} = 2 \cdot 12,5 = 25$ μονάδες προϊόντος

Το πλεόνασμα που δημιουργείται είναι: $Q_{SK} - Q_{DK} = 25 - 16 = 9$ μονάδες προϊόντος

Η επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού είναι:

$$P_K \cdot (Q_{SK} - Q_{DK}) = 12,5 \cdot 9 = 112,5 \text{ χρηματικές μονάδες}$$

Δ.3 Αν το κράτος πουλήσει το πλεόνασμα στην τιμή ισορροπίας, θα εισπράξει:

$$P_0 \cdot (Q_{SK} - Q_{DK}) = 10 \cdot 9 = 90 \text{ χρηματικές μονάδες}$$

Η τελική κρατική επιβάρυνση θα είναι: $112,5 - 90 = 22,5$ χρηματικές μονάδες

Δ.4 Αρχική συνολική δαπάνη καταναλωτών = $P_0 \cdot Q_0 = 10 \cdot 20 = 200$ χρηματικές μονάδες

Τελική συνολική δαπάνη καταναλωτών = $P_K \cdot Q_{DK} = 12,5 \cdot 16 = 200$ χρηματικές μονάδες

Η ποσοστιαία μεταβολή της συνολικής δαπάνης των καταναλωτών είναι:

$$\frac{200 - 200}{200} \cdot 100 = 0\%$$

Η συνολική δαπάνη καταναλωτών δεν μεταβάλλεται, γιατί κατά μήκος μιας ισοσκελούς υπερβολής παραμένει σταθερή.

(Προαιρετικά / εναλλακτικά μπορεί να υπολογιστεί η τοξοειδής ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή και να αποδειχθεί ότι είναι μοναδιαία).

Δ.5 Δεδομένου ότι το αγαθό είναι κανονικό, η αύξηση του εισοδήματος θα αυξήσει τη ζήτηση κατά 20%.

Η νέα συνάρτηση ζήτησης που θα προκύψει, είναι:

$$Q_{D'} = \frac{200}{P} + \frac{20}{100} \cdot \frac{200}{P} \Leftrightarrow Q_{D'} = \frac{240}{P}$$

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΜΑΡΙΝΟΣ οικονομολόγος – εκπαιδευτικός – www.economics.edu.gr